

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl tvarių gamybos ir vartojimo būdų skatinimo ES (tiriamoji nuomonė)

(2012/C 191/02)

Pranešėja **An LE NOUAIL MARLIÈRE**

ES Tarybai pirmininkaujanti Danija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2012 m. sausio 11 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Tvarių gamybos ir vartojimo būdų skatinimo ES

(tiriamoji nuomonė).

Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2012 m. balandžio 10 d. priėmė savo nuomonę.

480-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2012 m. balandžio 25–26 d. (balandžio 26 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 124 nariams balsavus už, 8–prieš ir 5 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Atsižvelgdamas į ES Tarybai pirmininkaujančios Danijos prašymą, EESRK įvertino, kokie veiksmai ir priemonės būtini siekiant pereiti prie tvarių gamybos ir vartojimų būdų. EESRK džiaugiasi, kad Europos institucijos suvokia, jog būtina skatinti tvarius gamybos ir vartojimo būdus, ir pritaria jų pastangoms užtikrinti sklandų pereinamąjį etapą; Komitetas rekomenduoja bendromis pastangomis plėtoti naują ekonomikos modelį ir įtraukti visus organizuotos pilietinės visuomenės suinteresuotuosius subjektus į šiam klausimui skirtą konsultacinį forumą siekiant apibrėžti tikslus ir prioritetus bei pradėti atnaujintą stebėsenos procedūrą.

1.2 Būtų naudinga:

— integruoti įvairių sričių tvarius gamybos ir vartojimo būdus skatinančią politiką ir „Tausiai išteklius naudojančios Europos veiksmų plano“⁽¹⁾ įgyvendinimą, taip pat skatinti valstybes nares įgyvendinti minėtą politiką vykdant šį veiksmų planą ir Europos semestrą;

— imtis įvairių kompleksinių įgyvendinimo ir skatinamųjų priemonių: palaipsniui atsisakyti netvarių produktų, plėtoti teisingesnę mokesčių politiką, skatinti ekologiškus viešuosius pirkimus, laipsniškai panaikinti subsidijas, kurias skiriant neatsižvelgiama į aplinkai daromą žalą, remti mokslinius tyrimus ir ekologines inovacijas, internalizuoti aplinkos apsaugos sąnaudas, kurti naujas rinkos dėsniais grindžiamas paskatas, skatinti vartotojus ir darbuotojus aktyviai dalyvauti pereinamojo laikotarpio procesuose.

1.3 Būtina spręsti ir finansų sistemos problemas⁽²⁾, kad ji vėl būtų naudinga tvarios gamybos ir tausaus vartojimo ekonomikai, visų pirma dėmesį skiriant didžiausio ekologinio pėdsako ūkinės veiklos sritims, pavyzdžiui, žemės ūkio maisto produktų pramonės, žemės ūkio, būsto, infrastruktūros ir transporto.

1.4 Be to, reikėtų taikyti platesnį požiūrį, leidžiantį atsižvelgti ne tik į energetiką ir išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, kad būtų galima skirti dėmesio ir kitiems ištekliams ir poveikio aplinkai turintiems veiksniams: vandens išteklių apsaugai ir valdymui, žemės naudojimui, oro taršai ir bendram produktų poveikiui aplinkai.

1.5 Jei bus dedamos pastangos gerinti gamybos procesus ir produktus, vartotojai ir naudotojai turės daugiau galimybių naudodamiesi produktais ir paslaugomis pasiekti, kad keistųsi elgsena ir požiūris.

1.6 Galiausiai, siekiant skatinti tvaraus vartojimo modelius ir tausų gyvenimo būdą, reikėtų stiprinti vartotojų ir sąžiningos prekybos gamintojų asociacijų vaidmenį, remti ir globoti iniciatyvas, kuriomis populiarinami grobuoniškam vartojimui alternatyvūs vartojimo būdai, ir skatinti taikyti gerąją patirtį.

⁽¹⁾ COM(2011) 571 final.

⁽²⁾ EESRK nuomonė „Finansinių paslaugų reguliavimas siekiant užtikrinti tvarų augimą“, pranešėjas Edgardo Maria Iozia, OL C 107, 2011 4 6, p. 21 ir EESRK nuomonė „Ekonominės politikos koordinavimo stiprinimas, siekiant stabilumo, ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo. Tvirtiesnio ES ekonomikos valdymo priemonės“, pranešėjas Stefano Palmeri, OL C 107, 2011 4 6, p. 7.

2. Įžanga

2.1 2011 m. gruodžio mėn. Danijos vyriausybė, siekdama suderinti krizės įveikimą, ekonomikos atkūrimą ir ES įsipareigojimus kovoti su klimato kaita, kreipėsi į EESRK, prašydama parengti tiriamąją nuomonę dėl **tvarių gamybos ir vartojimo būdų skatinimo**. Atsižvelgdama į Komisijos „Tausiai išteklius naudojančios Europos veiksmų planą“ ir tvaraus vartojimo ir gamybos tikslus⁽³⁾, Danijos vyriausybė paprašė EESRK įvertinti, kokios priemonės reikalingos siekiant užtikrinti Europos ekonomikos perėjimą prie tvarių gamybos ir vartojimo būdų.

2.2 Iki šiol ekonomikos vystymasis buvo grindžiamas neatsinaujinančių išteklių energija ir neatsinaujinančiais gamtos išteklių laikantis požiūriu, kad žmogus yra gamtos valdovas ir valdytojas. Prekių gamybos ir paslaugų sektoriuose vis dar eksternalizuojamos sąnaudos, kurios turėtų būti įskaičiuotos į mokesčius, susijusius su neatsinaujinančiais gamtos išteklių, šiltnamio efektą sukeliančių dujų išlakomis ir kitais į aplinką išmetamais teršalais. Rinkos ekonomikoje reikalavimas ūkinės veiklos vykdytojams internalizuoti sąnaudas turi būti reglamentuojamas privalomojo pobūdžio ir, kai įmanoma, visuotiniai taikomomis taisyklėmis.

2.3 Tvarus vartojimas ir gamyba, kai naudojamos didesnės vertės, bet mažiau gamtinių išteklių sunaudojant sukurtomis paslaugomis ir produktais, yra pagrindinis strategijų, kuriomis siekiama veiksmingiau naudoti išteklius ir skatinti ekologišką ekonomiką, tikslas. 2008 m. Komisija priėmė pirmąjį Tvaraus vartojimo ir gamybos planą, apimančią politikos sritis, kuriomis skatinami tvaraus gamybos ir vartojimo būdai⁽⁴⁾. Atsižvelgdama į šio plano tikslus Komisija šiuo metu persvarsto 2012 m. tvaraus vartojimo ir gamybos politiką.

3. Tvarus vartojimas ir gamyba: politika ir būtinos priemonės

3.1 Sukurti bendrą naują ekonomikos modelį

3.1.1 Viena priežasčių, lėmusių iki šiol ribotą tvaraus vartojimo ir gamybos politikos poveikį yra tai, kad nepaisant tvarumo tikslo įtvirtinimo strategijoje „Europa 2020“, praktiškai įgyvendinant politiką dažnai jam neskiriama pakankamai dėmesio. Pagal dabartinį ekonomikos modelį svarbiausias tikslas – augimas ir vartojimo skatinimas, o bendra pažanga vertinama pagal BVP rodiklį. Perėjimas prie tvarių vartojimo ir gamybos būdų turi būti aptartas atvirose ir skaidriose diskusijose dėl savarankiškumo pagrįsto ekonomikos modelio, kai pažanga yra vertinama ne tik pagal BVP rodiklį, bet taip pat atsižvelgiama į ekologinį pėdsaką, gyvenimo ir socialines sąlygas, gerovę ir kt. Ankstesnėse nuomonėse EESRK siūlė Komisijai bendromis pastangomis sukurti tvaraus vartojimo forumą, kuriame būtų nagrinėjamos ir aptariamoms galimos tvarios

ekonomikos vertybės ir veiksniai, dėl kurių piliečiai nepasirenka tvaraus vartojimo modelio, sukaupia patirtis apie mažo ekologinio pėdsako gyvenimą ir kt.⁽⁵⁾

3.2 Nustatyti aiškius tikslus ir stebėti pažangą

3.2.1 Tvarių vartojimo ir gamybos būdų skatinimas susijęs su įvairių sričių politika. Tvaraus vartojimo ir gamybos politikos tikslų įgyvendinimo pažangai stebėti ir dabartinei padėčiai įvertinti būtina sukurti tvirtą gamybos ir vartojimo poveikio aplinkai duomenų bazę, kuri padėtų įvertinti politikos priemonių veiksmingumą, tobulinti strategijas ir tikslus, suderinti prioritetus ir stebėti pažangą.

3.3 Pilietinės visuomenės dalyvavimas

3.3.1 Pilietinės visuomenės dalyvavimas pasauliniu, nacionaliniu ir vietos lygmeniu yra labai svarbus siekiant užtikrinti perėjimą prie ekologiškos ir tvarios ekonomikos. Šis perėjimas gali būti sėkmingas tik tuo atveju, jei įmonės, vartotojai ir darbuotojai tvarų vartojimą ir gamybą suvoks kaip galimybę ir siektiną tikslą. Būtina sukurti tinkamas visų lygmenų dialogo ir demokratinio dalyvavimo sistemas⁽⁶⁾.

3.3.2 Nebereikėtų priešpriešinti pramonės investicijų, Europos įmonių konkurencingumo ir vartotojų perkamosios galios. Didėjant vartotojų reikalavimams tikrai bus skatinama Europos vidaus rinka, taigi bus naudojamos Europos mokslinių tyrimų pasiekimais ir įgyvendinami aplinkos apsaugos tikslai. Šiuo požiūriu būtina investicijas išlaikyti Europoje.

3.4 Glaudžiai susieti tvaraus vartojimo ir gamybos politiką ir veiksmų planą „Tausiai išteklius naudojanti Europa“

3.4.1 Savo pavyzdinėje iniciatyvoje „Tausiai išteklius naudojanti Europa“⁽⁷⁾ Komisija nurodo, kad skatinimas veiksmingai naudoti išteklius yra svarbiausias Europos šalių ekonomikos klausimas. Šio plano įgyvendinimas įtrauktas į strategiją „Europa 2020“ ir Europos semestrą. EESRK rekomenduoja tvaraus vartojimo ir gamybos veiksmų plano peržiūrą glaudžiai susieti su tausiai išteklius naudojančios Europos planu ir septintąja

⁽³⁾ COM(2011) 571 final, p. 6–7.

⁽⁴⁾ COM/2008/0397 final.

⁽⁵⁾ Žr. EESRK nuomonės: „Tvarios ekonomikos kūrimas keičiant mūsų vartojimo modelį“, pranešėja Anna Maria Darmanin, OL C 44, 2012 2 11, p. 57 ir „BVP ir kiti rodikliai. Pilietinės visuomenės dalyvavimas papildomų rodiklių nustatymo procese“ (dar nepaskelbta OL), (nuomonė savo iniciatyva), pranešėjas Stefano Palmeri.

⁽⁶⁾ OL C 44, 2012 2 11, p. 57.

⁽⁷⁾ COM/2011/0571 final ir EESRK nuomonė dėl Efektyvaus išteklių naudojimo Europos plano, pranešėjas Egan (dar nepaskelbta OL).

aplinkos apsaugos veiksmų programa⁽⁸⁾, kad tvaraus vartojimo ir gamybos politikai būtų naudingas didesnis politinis dėmesys, skiriamas tausiam išteklių naudojimui ir Europos semestro stebėsenai. Kai kuriais tvaraus vartojimo ir gamybos rodikliais papildžius tausaus išteklių naudojimo rodiklius, būtų užtikrintas tvaraus vartojimo ir gamybos tikslų ir jų stebėsenos sistemos pagrindas.

3.5 Skatinti valstybes nares

3.5.1 Pirmiau minėti tvaraus vartojimo ir gamybos tikslai galėtų paskatinti valstybes nares siekti pažangos įgyvendinant šios srities politiką. Valstybėms narėms galėtų būti naudinga tvaraus vartojimo ir gamybos politikos susiejimas su Tausiai išteklius naudojančios Europos planu ir Europos semestro stebėsenos procesu.

3.6 Taikyti įvairias tvaraus vartojimo ir gamybos politikos priemones

3.6.1 Tvaraus vartojimo ir gamybos politika apima daugelį sričių ir daug svarbių aspektų, todėl reikėtų sukurti arba sutelkti įvairiais lygmenimis politines priemones, kad būtų galima gamybos ir vartojimo modelius orientuoti į tvarumą. Reikia skatinti plėtoti iniciatyvią politiką Europos, valstybių narių ir vietos ir regionų valdžios institucijų lygmeniu. Svarbiausiose priemonėse turės būti derinamos su reguliavimo ir savanoriškos priemonės, t. y. reguliavimo priemonės, kuriomis siekiama palaipsniui atsakyti netvarių produktų, teisingesnę mokesčių politiką užtikrinančias priemones, ekologiškus viešuosius pirkimus, laipsnišką subsidijų, kurias skiriant neatsižvelgiama į aplinkai daromą žalą, panaikinimą, paramą moksliniams tyrimams ir ekologinėms inovacijoms, aplinkos apsaugos sąnaudų internalizavimą, kitas rinkos dėsniais grindžiamas paskatas, aktyvų vartotojų ir darbuotojų dalyvavimą pereinamojo laikotarpio procesuose⁽⁹⁾.

3.6.2 2008 m. Europos Komisijos tvaraus vartojimo ir gamybos planas buvo grindžiamas šiuo įvairiapusiu politiniu požiūriu, kurio turėtų būti laikomasi ir peržiūrint planą. Vis dėlto, būtų galima numatyti platesnio užmojo veiksmus ir priemones patikslinti atsižvelgiant į siektinus tikslus, nedidelę iki šiol pasiektą pažangą ir krizės įveikimo galimybes, kurias atveria perėjimas prie mažai anglies dioksido išskiriančios ir tausiai neatsinaujinančiuosius gamtos išteklius naudojančios ekonomikos.

3.6.3 Didžioji dalis tvarius vartojimo ir gamybos būdus skatinančių priemonių yra savanoriško pobūdžio, o jų tikslas didinti informuotumą (ekologinio ženklo suteikimas, Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistema EMAS, vartotojų informavimo kampanijos ir t. t.). Įmonės ir vartotojai mažai taiko šias

priemones, tokia praktika vykdoma tik kai kuriuose sektoriuose ir visuomenės grupėse. Jei tokios tendencijos išliks, rezultatų bus sunku pasiekti. Taigi, siekiant palaipsniui atsakyti netvarių produktų ir vartojimo modelių, būtinos reguliavimo priemonės.

3.7 Sutelkti dėmesį į didžiausio ekologinio pėdsako ūkinės veiklos sritis

3.7.1 Didžiausią žalą aplinka patiria dėl maisto produktų ir gėrimų vartojimo, neigiamo poveikio turi būsto, infrastruktūros, transporto, taip pat energijos bei pramoninės gamybos sektoriai. Ateityje tvaraus vartojimo ir gamybos politikoje dėmesys turėtų būti skiriamas būtent šiems visiems veiklos sektoriams. Didelio poveikio aplinkai turintis maisto produktų ir gėrimų vartojimas glaudžiai susijęs su žemės ūkio veikla, todėl tvaraus vartojimo ir gamybos politika turi būti glaudžiai siejama su tvarų žemės ūkį skatinančia politika.

3.7.2 Tvariam žemės ūkiui sukurti būtinus nuosaikus natūralių trąšų naudojimas, parama ekologiškiems ūkiams ir žemės ūkio maisto produktų pramonei, kuri užtikrintų, kad tarpiniams ir galutiniams vartotojams bus tiekiami sveiki ir švarūs produktai. EESRK yra įsitikinęs, kad tvarią žemės ūkio veiklą galima užtikrinti išsaugant pakankamos apimties, aukštos kokybės, įvairių regionų ekologišką maisto produktų gamybą, kuri apsaugo ir tinkamai aprūpina kaimo vietas, išsaugo produktų įvairovę ir išskirtinumą, skatina plėtoti Europos kultūrinio kraštovaizdžio įvairovę ir kaimo vietas⁽¹⁰⁾.

3.8 Laikytis platesnio nei energetika ir išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis požiūriu, kad būtų galima skirti dėmesio kitiems ištekliams ir poveikio aplinkai turintiems veiksniams

3.8.1 Pastaraisiais metais įgyvendinant tvaraus vartojimo ir gamybos politiką ypatingas dėmesys buvo skiriamas energijos vartojimo ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo klausimams. Vis dėlto, reikia atsižvelgti į tai, kad gamybos ir vartojimo poveikis - į kurį negalima neatsižvelgti - yra daug platesnio masto ir pasireškia tokiose srityse kaip: vandens išteklių apsauga ir valdymas, žemės naudojimas, oro tarša ir t. t. Būsimo tvaraus vartojimo ir gamybos politikos priemonių taikymo sritis turi būti išplėsta ir apimti ne tik elektros energijos vartojimą, bet ir kitus išteklius, be to turi būti atsižvelgta į bendrą poveikį aplinkai.

3.9 Tobulinti gamybos procesus ir produktus

3.9.1 Norint skatinti gamintojus siekti didesnio savo produktų ekologiškumo per visą jų gyvavimo ciklą, didesnės gamintojų atsakomybės principas, nurodytas kai kuriuose teisėkūros aktuose Pvz., Pagrindų direktyvos dėl atliekų 2008/98 8 straipsnis., turi būti pripažintas pagrindiniu teisinės įmonių atsakomybės principu ir pagrindu.

⁽⁸⁾ ESRK nuomonė „7-oji aplinkosaugos veiksmų programa ir tolesnė veikla, susijusi su 6-ąja AVP, pranešėjas Lutz Ribbe, Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 1.

⁽⁹⁾ Žr. EESRK nuomonę „EESRK pozicijos rengiantis Jungtinių Tautų konferencijai tvaraus vystymosi klausimais (RIO+20)“, pranešėjas Hans-Joachim Wilms, OL C 143, 2012 5 22, p. 39.

⁽¹⁰⁾ EESRK nuomonė dėl Rio+20: Konkurencingos mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos sukūrimo iki 2050 m. planas“, pranešėjas Hans-Joachim Wilms, OL C 376, 2011 12 22, p. 102–109.

3.9.2 Būtina laikytis dvejopo požiūrio siekiant pereiti prie tvarių produktų gamybos. Visų pirma, turėtų būti skatinami moksliniai tyrimai ekologiškų produktų ir jų gamybos srityje tam skiriant viešąjį finansavimą ir numatant priemones inovacijoms skatinti. Antra, reikėtų taikyti reglamentavimo priemones, pavyzdžiui, Ekologinio projektavimo direktyvą, kad palaipsniui būtų atsisakoma netvarių produktų. Šiuo tikslu, turėtų būti išplėsta minėtos direktyvos taikymo sritis ir paspartintas jos įgyvendinimas.

3.9.3 Svarbu užtikrinti skaidrumą, susijusį su produktų ir paslaugų ekologiškumu, jei norime skatinti tvarią įmonių veiklą ir tvarius vartotojų įpročius. Komisijos pasiūlymas, suformuluotas konsultacijų dėl tvaraus vartojimo ir gamybos politikos metu, taikyti produktų ekologinį pėdsaką nustatančią metodologiją yra teisingas žingsnis. Vis dėlto šį pasiūlymą reikėtų papildyti kitomis priemonėmis (socialiniais kriterijais, nesusijusiais su BVP), kurios užtikrintų geresnį su tvarumu susijusios informacijos teikimą visoje tiekimo grandinėje.

3.9.4 Turėtų būti skatinami nauji verslo modeliai, kurie leistų atsisakyti šiuo metu teikiamos pirmenybės prekių srautams ir kuriais būtų kuriama vertė ir gerovė, pavyzdžiui, skatinti prekių įsigijimą lizingu, dalijimosi automobiliais programas, įmonių bendradarbiavimą logistikos srityje siekiant sumažinti kelionių be krovinių skaičių.

3.10 Skatinti tausaus vartojimo įpročius ir gyvenimą

3.10.1 Turėtų būti dedama daugiau pastangų nei praityje keisti vartojimo įpročius. Užduotis – sėkmingai panaikinti ryšį tarp vartojimo ir neigiamo poveikio aplinkai. Todėl reikėtų derinti politines priemones, kurių tikslas skatinti tvarią vartotojų elgseną, kurioje atsižvelgiama į išteklių atsinaujinimo ciklą trukmę ir į ribotas jų atsargas bei į pasaulinį Europos vidaus rinkos poveikį (importui ir eksportui).

3.10.2 Tvaraus vartojimo ir gamybos politikoje turėtų būti atkreiptas dėmesys į tai, kad tvarus vartojimas bus pasirenkamas, jei į rinką bus teikiami tvarūs produktai ir paslaugos už prieinamą kainą, užtikrinta aiški ir patikima informacija vartotojams ir taikomos atitinkamos ekonominės paskatos. Visų pirma reikia priemonių, kurios leistų gerinti vartotojų informuotumą ir išvengti neaiškios informacijos ir „žaliojo melo“.

3.10.3 Priimtomis priemonėmis **turėtų būti stiprinamas vartotojų asociacijų, kaip pokyčių skatintojų vaidmuo** ir plėtojamas pilietinės visuomenės dialogas apie tvarią gyvenimą šiuo tikslu sukuriant *diskusijų forumus*, kuriuose būtų galima išsakyti savo požiūrį į aptariamus klausimus, dalytis patirtimi ir gerosios praktikos pavyzdžiais.

3.10.4 Perėjimui prie tvarios gyvenimosi užtikrinti reikalingos investicijos į viešąją infrastruktūrą. Pavyzdžiui, norint skatinti naudotis viešuoju transportu kaip alternatyva privatiems automobiliams, reikia sukurti šiuolaikišką viešojo transporto

sistemą, tvariam transportui reikalinga elektros energijos ir biokuro infrastruktūra, o žiedinės ekonomikos veikimui reikalingos veiksmingos nebenaudojamų produktų grąžinimo ir atliekų surinkimo sistemos.

3.10.5 EESRK jau ne kartą pabrėžė švietimo programų svarbą užtikrinant veiksmingą perėjimą prie tvarios gyvenimosi. EESRK dar kartą pabrėžia, kad nors svarbu šias programas įgyvendinti mokyklose ir šviesti jaunos žmones, tačiau jomis turėtų būti taip pat skirtos visiems piliečiams neatsižvelgiant į jų amžių ir socialinę padėtį ir didžiausią dėmesį skirti skirtumams ekologinės grėsmės ir žalos požiūriu.

3.10.6 Ekspeditoriai, mažmeninės prekybos sektorius ir kiti tiekimo grandinės subjektai, kuriems reikalinga globali gamyba logistika ir pan., turi didelę įtaką tvariam vartojimui. Praityje Komisija jau yra bendradarbiavusi su didžiausiais Europos mažmenininkais, organizuodama apskritojo stalo diskusijas mažmeninių rinkų klausimais. Šią strategiją būtų galima išplėsti – įtraukti ir kitus ekspeditorius, logistikos operatorius ir pan.

3.10.7 Ekologiški viešieji pirkimai yra svarbus tvarių produktų rinkų vystymo veiksnys. Todėl reikėtų daugiau pastangų didinti ekologiškų viešųjų pirkimų politikos veiksmingumą.

3.11 Mokesčių politikoje numatyti ekonomines paskatas

3.11.1 Pirmiau minėtos tvaraus vartojimo ir gamybos skatinimo priemonės galėtų būti sustiprintos, jei įmonių ir vartotojų tvarus elgesys būtų skatinamas ekonominėmis paskatomis, kurias, kaip žinoma, atspindi ne tik rinkos kainos. Tvaraus vartojimo ir gamybos politika turi būti papildyta kitais veiksmais, pavyzdžiui, reikėtų įtraukti ekologinį aspektą į mokesčių sistemą sukuriant ekonomines paskatas, kurios užtikrintų subalansuotą didžiųjų įmonių ir MVĮ, piliečių, įmonių ir vartotojų dalyvavimą perėjime prie tvarių gamybos ir vartojimo būdų, taip pat reikėtų palaipsniui panaikinti subsidijas, kurias skiriant neat-sižvelgiama į aplinkai daromą žalą. Tačiau šios pastangos nepasiteisins, jei įvedant naują neatsinaujinančiųjų gamtos išteklių mokesčių, bus atsisakyta finansuoti Europos socialinį modelį, kadangi niekas negali užtikrinti, kad gautos lėšos bus skirtos socialinės apsaugos finansavimui. Tai būtų pavojinga, brangu ir nenaudinga. Bet kuriuo atveju, mokesčiai yra valstybių narių kompetencija, todėl ateityje, jei tik įmanoma, nereikėtų skatinti valstybių narių tarpusavio konkurencijos mokesčių srityje.

3.12 Užtikrinti teisingą perėjimą

3.12.1 Perėjimas į ekologišką ekonomiką bus tvarus, jei bus kuriamos ekologiškos darbo vietos ir siekiama didesnio ekologinio diegiant aplinkai mažiau žalos darančius gamybos procesus, kaip pavyzdžiui, atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos, tvaraus transporto ir didesnio energijos vartojimo efektyvumo būsto srityse. Vis dėlto, siekiant užtikrinti šio perėjimo naudą, būtinos aktyvios politikos priemonės,

grindžiamos socialiniu dialogu, apimančios socialinius aspektus ir skatinančios kurti tinkamas ir kokybiškas (atlyginimo, darbo sąlygų ir perspektyvų požiūriu) darbo vietas. Turi būti aktyviai plėtojama ekologiška ūkinė veikla ir viešieji pirkimai ir skati-

nama stiprinti su tuo susijusius profesinius įgūdžius skiriant deramą paramą ir taikant specialias priemones profesinio mokymo ir perkvalifikavimo srityse ⁽¹⁾, skatinančias moterų ir vyrų lygybę bei lygiateisį jų dalyvavimą pereinamajame procese.

2012 m. balandžio 26 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ EESRK nuomonė 985/2010 „Tvaryų ir ekologiškų darbo vietų skatinimas. ES energetikos ir klimato kaitos dokumentų paketas“, pranešėjas Edgardo Maria Iozia, OL C 44, 2011 2 11, p. 110.